

Vlada Republike Slovenije
Gregorčičeva 20, 25
1000 Ljubljana
gp.gs@gov.si

Številka: 0049-0010/2020-1
Datum: 20.7.2020

Zadeva: Potresna odpornost objektov – poziv Vladi RS

Spoštovani,

Nedavni potres v Zagrebu nas je ponovno spomnil na potresno ranljivost našega grajenega okolja. Po raziskavi, ki so jih izvedli na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani po naročilu Ministrstva za okolje in prostor, je v Sloveniji več deset tisoč potresno zelo ranljivih stavb, ki življenjsko ogrožajo njihove stanovalce in uporabnike. Potresno ogroženi so tudi številni vrtci, šole, bolnišnice, kulturni spomeniki in objekti javne uprave. Na fakulteti ocenjujejo, da bi danes pri ekvivalentnem potresu, kot se je zgodil pred 125 leti v Ljubljani, poleg številnih žrtev, na stavbah nastala tudi neposredna materialna škoda velikostnega reda 10 milijard evrov¹, k čemer pa je potrebno prišteti še posredno škodo.

Podobno sliko daje model POTROG (<http://potrog2.vokas.si/>), ki so ga v okviru treh zaključenih projektov² in četrtega tekočega projekta Ministrstva za obrambo - Uprave RS za zaščito in reševanje razvili na Zavodu za gradbeništvo Slovenije, Uradu za seizmologijo in Inštitutu za vodarstvo. Temelji na oceni večjega števila realnih stavb v Sloveniji, uporablja pa se pri planiranju popotresnih kapacitet civilne zaščite in tudi širše. Po naročilu Ministrstva za infrastrukturo so bile z modelom POTROG ocenjene stavbe ožje vlade in izpostavljene potresno najbolj ogrožene. Po tem modelu bi potres intenzitete VIII EMS-98 v Ljubljani zahteval trajno namestitev za dobrih 12 tisoč prebivalcev, katerih stavbe bi bile porušene ali težko poškodovane, začasno namestitev pa za več kot 86 tisoč prebivalcev, katerih stavbe bi bile zaradi poškodb začasno neprimerne za bivanje.

Že nekaj let v Sloveniji z donacijami EKO sklada poteka energetska sanacija objektov, pri kateri se z namenom zmanjšanja porabe energije zamenjuje stavbno pohištvo in s toplotno izolacijo oblačijo

¹ IKPIR, 2020. Seizmični stresni test stavbnega fonda Republike Slovenije (2020-2050). Strokovne podlage za pripravo Resolucije o programu krepitve potresne varnosti, Naročnik: MOP, pogodba št. 2550-20-530001, Inštitut za konstrukcije, potresno inženirstvo in računalništvo, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, April 2020.

² POTROG - Potresna ogroženost v Sloveniji za potrebe Civilne zaščite. Naročnik: MORS, URSZR, pogodba št. 4300-658/2011-1, Zavod za gradbeništvo Slovenije, Urad za seizmologijo Agencija RS okolje, Inštitut za vodarstvo, junij 2013.

POTROG 2 - Nadgradnja sistema za določanje potresne ogroženosti in odzivnosti za potrebe zaščite in reševanja v Sloveniji. Naročnik: MORS, URSZR, pogodba št. 4300-199/2015-1, Zavod za gradbeništvo Slovenije, Inštitut za vodarstvo, oktober 2016.

POTROG 3 - Nadgradnja sistema za določanje potresne ogroženosti in odzivnosti za potrebe zaščite in reševanja v Sloveniji. Naročnik: MORS, URSZR, pogodba št. 4300-150/2017-1, Zavod za gradbeništvo Slovenije, Inštitut za vodarstvo, oktober 2018.

fasade večstanovanjskih in nekaterih drugih objektov. Večina objektov, pri katerih je bila izvedena energetska sanacija je starejših, ki so v splošnem potresno precej ranljivi. Po izvedbi energetske obnove se lastniki še težje odločijo za potresno utrditev, saj bi v veliki večini primerov ob tem morali poseči v novo fasado, poleg tega nova fasada daje tudi lažno iluzijo, da je objekt varen. Takšen način spodbud dolgoročno ne izpolnjuje kriterijev trajnostnega razvoja, saj je pričakovana povprečna letna škoda pri potresno ranljivih stavbah lahko večja od prihranka energije pri energetsko saniranih stavbah.

Z namenom, da se opozori na problematiko potresne odpornosti obstoječih objektov in na neprimerno prakso prenove objektov, je bil na Inženirski zbornici Slovenije 22.6.2020 organiziran posvet o potresni odpornosti objektov, na katerem so bili prisotni predstavniki najpomembnejših strokovnih inštitucij, ki pri nas delujejo na področju potresnega inženirstva.

Vsi prisotni na posvetu so se strinjali, da:

- je potresna odpornost velikega dela stavbnega fonda v Sloveniji zaskrbljujoča in da so zaradi tega ogrožena številna človeška življenja,
- je potresna ogroženost v družbi izrazito podcenjena,
- podeljevanje subvencij in kreditov s strani države za energetske sanacije potresno ranljivih objektov brez njihove poprejšnje potresne utrditve ne pomeni le zamujene priložnosti za njihovo potresno utrditev, ki jo bi bilo najbolj smiselno in ekonomično izvesti hkrati z energetsko sanacijo, pač pa je za zagotovitev potresne odpornosti objektov to celo izrazito škodljivo,
- bi morala država razmisliti o uvedbi potresnih izkaznic ali o kakem drugem načinu, ki bi ljudem podal informacijo o dejanskem stanju potresne odpornosti objekta (npr. pred nakupom ali najemom objekta),
- bi morala država del proračuna oz. kohezijskih sredstev nameniti potresni utrditvi javnih objektov in finančnim spodbudam za ojačitev drugih obstoječih potresno neodpornih objektov.

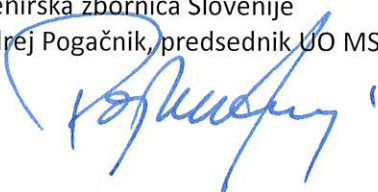
Stroka, ki jo zastopa in predstavlja Inženirska zbornica Slovenije, se zavezuje, da bo skrbela za strokovnost in upoštevanje protipotresnih predpisov v svojih vrstah in tudi, da bo po svojih močeh osveščala javnosti o pomembnosti potresno varne gradnje.

V Sloveniji je dobro poskrbljeno za finančno podporo energetske sanacije objektov preko EKO sklada. Žal so med temi objekti mnogi, katerih nosilnost in potresna odpornost ni na ustrezni ravni. Vladi predlagamo, da z ustreznimi mehanizmi, ki so ji na voljo, poskrbi tudi za subvencije, s katerimi bi se pred energetsko sanacijo obvezno opravila sanacija/potresna ojačitev konstrukcije objekta. Ta predlog je v skladu z Deklaracijo iz Toleda, 22.6.2010 v katero so ministri članic EU zapisali, da se ob energetskih sanacijah ne sme zanemariti fizičnega stanja objekta, kar zajema tudi njegovo potresno odpornost. Ker so od leta 2005 dalje naravne nesreče stale EU več kot 100 milijard EUR, je le-ta skozi kohezijska sredstva veliko investirala v zmanjšanje tveganja pred naravnimi nesrečami, vključno s potresi. Kolikor nam je znano, se Slovenija do sedaj ni odločila za občutno porabo kohezijskih sredstev v te namene. Zato podpisani pozivamo vlado, da v kohezijskem obdobju, ki je pred nami predvidi občutno količino sredstev za preventivne protipotresne ukrepe in s tem zmanjša predvideno škodo in izgubo življenj v RS povzročeno z bodočimi potresi na naših tleh.

Nujno bi bilo tudi, da se zagotovitvi potresne odpornosti objektov v prihodnosti več pozornosti nameni tudi ob pripravi novih in spremenjenih zakonskih in podzakonskih aktov, saj brez dobre zakonske osnove tudi stroka težko deluje optimalno.

Lepo pozdravljeni.

Inženirska zbornica Slovenije
Andrej Pogačnik, predsednik UO MSG

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Univerze v Ljubljani
Prof. dr. Matjaž Mikoš, dekan

Urad za seizmologijo, Agencija RS okolje
Dr. Andrej Gosar, direktor

Slovensko društvo za potresno inženirstvo
Prof. dr. Roko Žarnić, predsednik

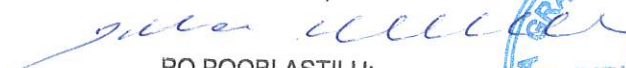
mag. Črtomir Remec, predsednik IZS

Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo
in arhitekturo, Univerza v Mariboru
izr. prof. dr. Vesna Žegarac Leskovar, dekanica,
Po pooblastilu dekanice, prodekan prof. dr.
Matjaž Šraml

Zavod za gradbeništvo Slovenije
Doc. dr. Aleš Žnidarič, direktor

PO POOBLASTILU:
dmag. Darko Korbar

Gradbeni inštitut ZRMK
Marijan Prešeren, direktor

V vednost:

- Ministrstvo za okolje in prostor – Minister Andrej Vizjak
- Ministrstvo za infrastrukturo – Minister Jernej Vrtovec
- Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje – Generalni direktor Darko But
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko – Minister Zvonko Černač
- Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino - vršilka dolžnosti generalnega direktorja dr. Jelka Pirkovič

